

1. Podstawa prawna doradztwa zawodowego w szkole.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego. (Dz.U. z 2019 r. poz. 325);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591);
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 703);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1646).

2. Główny cel realizacji doradztwa zawodowego.

Celem doradztwa zawodowego jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów, a także informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

3. Główne założenia Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ).

- wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem decyzyjnym, jest to proces ciągły, dynamiczny, składający się z decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, oraz ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- szkoła udziela pomocy i wsparcia w kształtowaniu decyzji zawodowych uczniów;
- nabycie umiejętności dokonywania wyborów zawodowych następuje poprzez samopoznanie i samoocenę osobowości, zainteresowań, uzdolnień, temperamentu, stanu zdrowia oraz konfrontację ich z wymaganiami zawodowymi i sytuacją na rynku pracy;
- na wybór ścieżek edukacyjnych i zawodu mają głównie wpływ cechy osobowościowe jednostki (charakter, temperament, zainteresowania, uzdolnienia, poziom inteligencji), doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
- sprzyjającym sposobem pozyskania informacji o predyspozycjach i zdolnościach uczniów są przedmioty szkolne;
- w ramach WSDZ prowadzona jest indywidualna i grupowa praca z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- działania z zakresu doradztwa zawodowego mają charakter planowy i systematyczny;
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego – **Panią Kamilę Januszek**.

4. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci.

Działania związane z doradztwem zawodowym są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

A. Działania kierowane do uczniów:

- ⇒ udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- ⇒ prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie

- własnych zasobów, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- ⇒ pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
  - ⇒ realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
  - ⇒ aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
  - ⇒ diagnozowanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
  - ⇒ organizowanie spotkań z przedstawicielami agencji zatrudnienia (poznawanie metod rekrutacji pracowników);
  - ⇒ prowadzenie kół zainteresowań i zajęć dodatkowych, np. rozwijających umiejętności społeczne (komunikacja, praca w grupie, itp.);
  - ⇒ organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
  - ⇒ organizowanie wizyt uczniów na targach pracy i targach edukacyjnych;
  - ⇒ organizowanie konkursów;
  - ⇒ stosowanie metod aktywizujących (np. metoda projektów, symulacja) wpływających na zwiększenie zaangażowania uczniów i samodzielności w planowaniu kariery;
  - ⇒ przedstawienie procedury zakładania firmy;
  - ⇒ informowanie o różnych możliwościach edukacyjnych w kraju i za granicą (np. studia wyższe, kwalifikacyjne kursy zawodowe – KKZ, szkoły policealne);
  - ⇒ omawianie rozmaitych możliwości zdobycia kwalifikacji, doświadczenia;
  - ⇒ organizowanie spotkań z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju zawodowego);
  - ⇒ kształtowanie pozytywnego stosunku do pracy;
  - ⇒ inspirowanie i pomaganie uczniom w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
  - ⇒ udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających poruszanie się po rynku pracy i rynku edukacyjnym, planowanie własnej działalności i samopoznanie;
  - ⇒ wykorzystanie dostępnych programów oraz platform dla młodzieży (np. sieci informacyjnej „Eurodesk”, platformy olimpiady projektów społecznych „Zwolnieni z teorii”).

B. Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- ⇒ umożliwienie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- ⇒ prowadzenie lekcji koleżeńskich i otwartych;
- ⇒ zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rad pedagogicznych;
- ⇒ organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku i lokalnego rynku pracy;
- ⇒ udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- ⇒ wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

C. Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- ⇒ organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- ⇒ inicjowanie spotkań z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- ⇒ organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- ⇒ prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- ⇒ informowanie o targach pracy;
- ⇒ informowanie o targach edukacyjnych;
- ⇒ udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informa-

- cyjne, e-dziennik);
- ⇒ organizowanie warsztatów dla rodziców;
- ⇒ włączanie rodziców, przedstawicieli różnych zawodów do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole poprzez spotkania zawodoznawcze, organizowanie imprez szkolnych związanych z doradztwem zawodowym.

5. Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane:

- ✓ podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania;
- ✓ podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);
- ✓ podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne dni kariery) lub poza nią (np. festiwal zawodów).

6. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;
- organizuje wspomaganie szkoły w realizowaniu zadań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkoły.

Pedagog szkolny:

- pomagają uczniom w samopoznaniu się i w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej – określeniu swoich zasobów, mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień i innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej;
- diagnozuje uczniów w zakresie ich predyspozycji do wykonywania wybranych przez nich zawodów;
- wspomaga i konsultuje uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodziców;
- włącza się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracuje z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- w porozumieniu z wychowawcami przeprowadza zajęcia przygotowujące do dokonywania trafnych wyborów dalszego kierunku kształcenia;
- udziela indywidualnych porad, konsultacji dla uczniów i rodziców potrzebujących wsparcia;
- współpracuje z koordynatorem WSDZ – doradcą zawodowym, innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z doradztwa zawodowego;
- realizują tematy z doradztwa zawodowego na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w planowaniu ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach;
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- o współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- o opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- o włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Higienistka szkolna:

- o współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- o udziela informacji w kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście wyborów zawodowych dokonywanych przez uczniów;
- o organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków - adekwatnych do zawodów wybranych przez uczniów.

7. Podmioty współpracujące ze szkołą w realizacji WSDZ:

- ⇒ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grajewie;
- ⇒ Centrum Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego w Grajewie;
- ⇒ Powiatowy Urząd Pracy w Grajewie;
- ⇒ Cech Rzemiosł Różnych w Grajewie;
- ⇒ Młodzieżowe Centrum Kariery w Grajewie;
- ⇒ Uczelnie wyższe – zarówno na poziomie regionalnym, jak i poza nim.
- ⇒ Potencjalni pracodawcy, itp.

8. Realizacja treści z doradztwa zawodowego na zajęciach dydaktycznych – przykłady:

Język polski – m.in.: doskonalenie kompetencji językowych, wprowadzenie w sztukę autoprezentacji, argumentowania; nauka tworzenia różnych form wypowiedzi, ćwiczenie wystąpień publicznych; wprowadzenie w świat kultury; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów humanistycznych: poeta, pisarz, krytyk literacki, aktor, dziennikarz, itp.

Języki obce nowożytne – m.in.: doskonalenie kompetencji językowych, wprowadzenie w sztukę autoprezentacji, argumentowania; nauka tworzenia różnych form wypowiedzi, ćwiczenie wystąpień publicznych, wprowadzenie słownictwa zawodowego, ćwiczenia symulacyjne; zasady tworzenia dokumentów aplikacyjnych – CV, list motywacyjny; zapoznanie z rynkiem edukacyjnym obowiązującym w innych państwach; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów związanymi z językami obcymi: tłumacz, nauczyciel, itp.;

Matematyka – m.in. zapoznanie ze sposobami wykorzystania matematyki w różnych dziedzinach życia; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów, w których matematyka ma kluczowe znaczenie: matematyk, fizyk, ekonomista, księgowy, geodeta, architekt, itp.;

Fizyka – m.in. zapoznanie ze sposobami wykorzystania fizyki w różnych dziedzinach życia; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów, w których fizyka ma kluczowe znaczenie: fizyk, astronom, elektryk itp.

Informatyka – m.in.: zapoznanie z zasadami tworzenia dokumentów aplikacyjnych, korzystania z poczty elektronicznej, podstawami tworzenia stron internetowych, aplikacji biurowych, itp.; kształtowanie umiejętności pracy w grupach; przybliżenie zawodów informatycznych: informatyk, programista, grafik komputerowy, itp.;

Biologia, chemia – m.in.: zapoznanie z zasadami BHP i zasadami udzielania pierwszej pomocy, zapoznanie z przeciwwskazaniami do wykonywania niektórych zawodów; kształtowanie umiejęt-

ności pracy w grupach; przybliżenie zawodów, w których wiedza z biologii i chemii ma kluczowe znaczenie - np. lekarz, farmaceuta, analityk medyczny, biotechnolog, weterynarz, itp.,

Geografia – m.in.; zapoznanie rynkiem pracy, strukturą zatrudnienia, problemami społecznymi gospodarczymi, zapoznanie ze sposobami wykorzystania wiedzy z geografii w różnych dziedzinach życia kształtowanie umiejętności pracy w grupach, przybliżenie zawodów: geograf, geolog, geodeta, meteorolog, itp.,;

Historia, wiedza o społeczeństwie – m.in.: zapoznanie z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju, zapoznanie z prawami i obowiązkami obywateli; rozwijanie umiejętności świadomego uczestnictwa w życiu społecznym, kształtowanie umiejętności pracy w grupach; itp.; przybliżenie zawodów: historyk, archiwista, polityk, prawnik, itp.;

Podstawy przedsiębiorczości – m.in.: zapoznanie z różnymi formami zatrudnienia – jako pracownik, pracodawca, osoba prowadząca działalność gospodarczą, zapoznanie z podstawami prawa pracy, zapoznanie z rynkiem pracy, przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zapoznanie z różnymi zawodami; kształtowanie umiejętności pracy w grupach, przybliżenie zawodów z obszaru przedsiębiorczości;

Wychowanie fizyczne – m.in.: kształtowanie umiejętności współdziałania; zapoznanie z zasadami zdrowego stylu życia; przybliżenie zawodów związanych z aktywnością ruchową;

Edukacja dla bezpieczeństwa – m.in.: bhp w miejscu pracy, zasady ewakuacji osób i mienia, potrzeby pierwszej pomocy, zagrożenia techniczne i cywilizacyjne.

Godzina do dyspozycji wychowawcy – m.in. kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, radzenie sobie ze stresem, autoprezentacja, wycieczki do zakładów pracy.

Religia – m.in. świat wartości, odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

9. Ewaluacja WSDZ:

- A. Doradztwo zawodowe w I LO im. M. Kopernika w Grajewie jest ukierunkowane na kształtowanie: proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji oraz sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.
- B. Ewaluacja WSDZ jest stałym elementem wdrażania działań doradczych w szkole, aby propozycje realizacji tych zadań były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców.
- C. Działania z zakresu doradztwa zawodowego podlegają prowadzonej w szkole w ramach nadzoru pedagogicznego.
- D. Wśród narzędzi wykorzystywanych podczas ewaluacji wymienić można między innymi: ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, obserwację i spostrzeżenia uczniów, rodziców, nauczycieli, wychowawców, pedagoga szkolnego, doradcy zawodowego, analizę dokumentacji pedagoga, psychologa szkolnego, doradcy zawodowego.
- E. Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z zakresu doradztwa zawodowego.